

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Drei Vorlesungen in Rom - Cod. Ettenheim-Münster 196

Lugo, Juan

[S.l.], 1632-1633

Sectio II.

[urn:nbn:de:bsz:31-116360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116360)

mentaliter alium decepte.

Tertio neglecta quatenus dicit intellectum ays volitionem qua vnus vult se manifestare alteri id verbum quo loquitur, hoc inquam, dicit difficile, nam de rade vobis id p. inducatur ad respectu dnam illi respectu cuius id verbum, volitio, q. qua vnus angelus vult mouere locum e' quam postea, vult manifestare alteri n' fuit producta ad manifesta dnam argueri alteri angelo. Ista foaliter n' d' locutio aut verbum, ad gotis vlla dda voluntas qua vna volitio manifestat dicitur magis proprie locutio qm per ipsam manifestetur forma.

Quarto demp' duplicet, q' nos quando loquimur mentaliter cum angelis n' produimus effectum in ignis ali quas ipse nrorum actuum, vt dicitur per hanc dicto cap. 28 num. 68. e' videtur ee ex se manifestum, e' ta' volunq' cum angelis loquit' q' p'io indinetu' na' cognoscimus p'oe nos manifestare. Ibi nra senta interna, atq' aliqua effeientia nra, cur ergo similitur angelis n' poterit loqui cum alio eo modo quo nos loquimur cum illis, cum hic modus locutionis n' p'prietat.

Sec' obstat S. Thomas infra q. 107. ar. 10 ad 3. vbi ait sicut per signu' sensible excipitur se neg' ita per aliquam virtutem intelligibilem ecc' excitatione mentem angeli ad attendendum, vbi videtur poni effeientia angeli loquentis erga audientem. I. e. sermonem vbi ee de actiuitate impropria patens volitio vnus angeli, q' d' qua ordinat suum ceptum in alio, e' forte vt in alio producat eis p'oe, ita hiet n' proprie effeienter proprie tu' h' vim excitandi, quatenus h' vim ponendi, vna dictionem requiritam vt ille alij audeat.

SECTIO II

Probabilior sententia.

Alia probabilis e' locutionem angeli sentire in volitione quia in ordi- nante tale obitu ad alium angelum, nam hiet locutio passiva, ita quatenus ee tenet au' ex parte audientis p'ntat ad intellectum, q' per locutionem semper dicitur ad manifesta dnam aliquid, cocterym ex parte loquentis magis vi- detur p'ntare ad voluntatem, vt tenet Capreol' in Do' dist. 11 q. 2. Carotanz infra q. 107. ar. 10 e' alij Thomas q' putant ee sententia S. Thomae d' orate, qua e' quaedam particularis locutio idem docet Suarez tom. 2. de Religi- onibus i'de orate cap. 4. e' cap. 3. affert pro eadem sententia Medina cod. de p'omi- sentia tract. de orate cap. 2. Probationem tom. 3. cap. 7. num. 10. e' alios multos.

Ob' a. breuiter rade supra indicata, q' locutio e' illa, per quam lo- quens manifestat alteri suum factum internum e' q' obitua' per ordinatorem voluntatis manifestatur sufficienter illud obitu' alteri e' per illam voluntate sufficienter loquit' vnus angelus alteri. Maior e' manifesta, q' ois locutio tenet ad cour-

librum n dicit se aliquid cognoscere. Et n significat suam cognitionem.
Inquiritio. His, ead proba oem viam illuor etiam e actum voluntatis in
locutione mentali, quo loquens vult qd alter cognoscat loquentem sicut se
velle habere librum ab illo, voluntas. a. reflexa, ordinans ad alium illum alia
voluntatem directam libri ut cognoscant e. sicut petitis mentalis qua mag
trahit petiti ab alio, vel nos petim a Deo.

Seco vtra obiectis stio Et in petitione vel etiam in symbolis in-
terrogatio pt ee mentis actum, nam interrogans v.g. quota sit hora vult qd
alij cognoscat se velle. adire ab illo pua sit hora. Et si ille qui interrogat n
voluerat veru adire ab ei quaset hora, imo potis de noceret illam n res-
pondere, mentiretur quando interrogat qua sit hora.

In vteror vtra vtra mentalium Et quando in petitionem vel imperium
implicitem, per me quens voluntatem qua manifestare volung voluntatem
respondentis, quare qui nullam prout haberes voluntatem respondentis menti-
retur interrogando, sicut qui sceteret reme vlla prout voluntate. In daretur illi
fingeret e mentire, vlla n voluntas, adhuc ut interrogat n res moneat, respicit
ut sit voluntas designata, vno se respondere scias, cum quo dicit de nocere
qd nesciat, vel etiam pt ee voluntas pmissiva, hoc e pmitto se respondere, cum
quo etiam dicit de nocere qd n respondat. aliquid adis etiam interrogam
per tropum vel figuram, iu e. oratores interrogant, cum in nihil minus
volunt quam adire ab auditorib; responsum, vlla va n e vera interrogatio
sed figurata.

Oratores q. to. quando loquimur cum aliquo n solum significans nos
cognoscere tale. obiecto etiam nos illud obiecto cum quo loquimur ali-
do e. d loqui coram Petro alio loqui cum Petro, in imo casu manifestatur
illi obiecto sed n ordinatio nra illis obiecto quare. Et locutio debet manifestare
vtrumq; volutio. a. vlla n pt manifestare ordinatio nram, qd n pt signifi-
care se ipsam. Et debet poni aliq actus intellectus quare locutio e qui pot
manifestare etiam formalem voluntatis.

Et volitionem illam manifestare, vtrumq; volutio obiecto illud ut comi-
tum e et ordinatum sed duero modo, nam ordinatio n abiter manifestat
quam manifestandi se ipsam qua e vna ordinatio, manifestat a. a ipsam
n tanquam obiecto vel volutum, sed quasi efficienter quatenus dicitur
ponit speciem sui in mente audientis, e hinc e qd n pt, quare hoc e mentis actum
semper e. qui loquitur hie veram voluntatem ordinandi illis obiecto in
mentem alterius, circa quam, vero obiecto seu circa cognitionem illius qua
significamus nos habere, pt ee mentis actum, qd n pt obiecto n itate, vel vte,
nos, ponim n illi assentiri, e tamen per vltim volitionem manifestans
vram ipsam quem illa volutio manifestat instrumentali ter quatenus
manifestat se ipsam, qua e volutio qua volumus qd alij alij cognoscat
nos habere

nos habere saltem attentum.

Obiures s'to: si volitro seie op' nro obti ad aduidentem e de ebra locutionis & qui vult loqui vult illam ordinationem seu volitionem qua vult loqui, hoc de videri, respugnare. R. dupliciter sic quidem vult loqui scilicet manifeste & fihiter. volumus locutionem manifeste quando volumus proferre illas voces quae in vultu e' quae ex quoniam institutione signifi-
ficant ob h' illud ee in mente nra e' ordinari a nobis ad aduidentem seu nos velle, q' illa cognoscat. Ob hoc ee in mente nra, totum ee hoc respugnare voces ex h' in institutione, nos a. quando loquimur h' e' ne ee q' vult-
mus totum hoc scilicet q' voces significant nos velle ordinare obti illud ad aduidentem, sed sufficit q' directe e' immediate velimus q' aduidentem cognoscat tale obti ee in mente nra e' ad hoc velimus proferre illas voces quae illud signifi-
cant, eo in vultu h' volumus hoc e' proferre ex tali intentione illas voces pro-
loco vocum dicitur locutio denotatiue, ab hac voluntate nra, qua complet in ipse locutionis, e' ipse qua voluntate habere quidem vox significare illud obti ee in mente nra, q' ee prolata ad hunc finem e' dico h' est locutio.
qui loquitur ergo h' e' necessitas q' vult locutionem formaliter in vultu locutio-
nis, sed q' vult significare obti ee in sua mente, e' qua volitione vox com-
pletur in vultu locutionis, potius ee velle locutionem etiam fihiter in vultu locutionis scilicet per actum reflexionem voluntatis quo velim ordinare illud obti ad aduidentem, hoc e' velim habere aliam volitionem directam qua velim producere voces ad eam finem ut aduidentem cognoscat illud obti ee in mente mea, e' tunc per unum actum reflexionem voluntatis volo locutio-
nem fihiter, per 2o un' vero directam volo locutionem in aliam seu voces sig-
nificantes e' per ipsammet volitionem directam completo illas in vultu locutionis fihiter. Angelus itaq' quod loquitur per unam volitionem loqui per quam h' vult loqui sed vult attentionem Angelum cognoscere illud obti ee in sua mente, e' hoc volens loquitur in actu exercito, q' iam potest aliquid q' significet utrumq' scilicet obti illud ee in mente tua e' vult ordinari a te ad alium Angelum quatenus ipsamet volitio quasi officienter manifestat se ipsam modo explicato.
Angelus itaq' h' volitio qua Angelus vult q' alter Angelus cognoscat obti illud ee in sua mente, proponit q' Angelus loquens cognoscat pos-
sit illud obti q' vult, sed illud h' e' naturaliter potibile nisi media illa volitione liberae Angelus, nam vult Angelus h' ee naturaliter scire quid constet aliis nisi ex sensu ignis, ut dicitur e' Angelus volens alterum Angelum cognoscere, suum mentem eo ipso vult conone illud q' necessarium e' ad eam finem nom-
qua volitionem suam, atq' tunc volitro illa, debet habere se ipsam pro obio volitio.
S. h' ee necesse q' voluntas illa Angelus directam ut deo absoluta, sufficit h' Angelus dicit volo quantum e' ex me q' illa alius Angelus cognoscat hoc obti ee in mente, qua volitro h' prosequitur necessario cognitionem possibilitatis obti volitio

obtinere voluti. in nobis quidem est voluntas absolute manifestandi obtinere, quia medium quo manifestatur est aliquid distinctum a voluntate ipsa manifestandi nempe prolatio vocis externa qua scissa, prout videtur a voluntate ipsa, sed vox significandi obtinere est in mente ipsa, in hoc ergo a. cuius vox est ipsa voluntas non potest loquens velle manifestare illam voluntatem, sed velle quantum ad se et ad alios in se cognoscit obtinere illud prout est in sua mente, et in hoc ergo per voluntatem reflexam velle absolute, sed alius in se cognoscit obtinere prout est in sua mente, sed cognoscit id esse potest per illam aliam voluntatem directam qua id vult solum quantum ad se et ex se, et ergo per aliam voluntatem reflexam velle illam voluntatem directam, et hoc modo potest velle absolute ad alium in se cognoscit obtinere illud esse in mente sua, et tunc necessaria haec cognitio reflexa ad loquendum.

Secunda obiectio dicitur: si proferatur aliqua cognitio qua ego ex errore iudico aliquid obtinere in mente Dei haec cognitio falsitas manifestat illud esse in mente Dei et instrumentaliter manifestat mihi Deum ordinare illud obtinere me, nam eo ipso scio Deum voluisse me cognoscere obtinere illud esse in mente divina, et sic. Deus velle scire quoniam vult effectum finalem illius, et sic dico non potest velle illam cognitionem esse in me quoniam vult illius effectum finalem, qui est me cognoscere illud obtinere esse in mente Dei, et tunc per productionem illius erroris in me Deus non loquitur mihi et locutio aliquid aliud addit.

Locutionem debere esse se manifestare est solummodo obtinere et in mente loquens sed etiam de ordine illud de me. et in hoc totum ego per errorem iudicavi non scilicet obtinere illud esse in mente Dei et Deum ordinare illud obtinere me tunc si Deus peccat hanc producat hunc actum erroris in me et tunc locutio atque deus regnat Deum producere specialiter concurrens talem actum erroris. si vero illum producat per causas Deas naturas ex quibus generatur in mea illa cognitio tunc dicitur Deum loqui quando actus exterior ex qua procedunt ad me talis species est potest productiva illius species, sed non per accidens, v.g. ob com. flexione in organum vel aliam defectum ex parte propria vel ex parte meae, tunc est solum aliquid loquitur quando producit aliquid per se significat unum mentis sua et ordinatio illius ad a dei-entem.

Obiectio mo: Illi qui loquitur per verba equivoca alio modo dicitur ut audirent non intelligit sed decipitur et sic talem voluntatem concitari suam mentem, et sic vult quod audirent talem rem esse in sua mente sed potest aliam de qua ipse non loquitur et sic de hoc locutionis humani ordinatio mentis ad alium.

Etiam illum qui utitur ex industria vocibus equivocis velle loqui, et per seipsum velle significare ea de quibus loquitur, velle a. significare est velle per accidens potest intelligere illas voces de tali obtinere a qua voluntate fitur immissione locutio, haec totum non oritur ex ipsa voluntate remota quae desiderat audirent decipi et sic dicitur velle quod is potest intelligere me de tali obtinere, haec via est cum hac potest intelligere de alio.

Obiectio duo: locutio est actus realis prout est de ordine productione S. Thomas 2da 2da

2da 2da g. 83 art. 2. e ad acti imperij parte g. 37. Et e actio voluntatis. Quia cum suavis dicitur per se oratio cap. 3. num. 12. orationem mentalem h. p. humana modo fieri per solam voluntatem, nam statim formans vocem quodam vocem respondentem rebus quas utitur h. minus quam si per vocalem orationem peteremus, quas voces mortales formans, manifestantiam h. ram orationem quae formans p. tinet ad intellectum. ceterum sicut oratio vocalis, insonit orationem mentalem quae voce procedit ab oratione vocali, et est abstracta oratio, sic illa vox mentaliter expressa h. requirit ad orationem mentalem, unde Angeli atque etiam fortasse, aliquando homines in hac vita possunt orare sine huiusmodi formate, vocum mentalium quibus suam orationem exprimunt.

Obicies quod: si locutio mentalis fit per voluntatem. Et si bene colligitur. Eadem personam Trinitatis accipere ex vi processionis intellectivam Patris ex eo quod procedat ut Verbum Patris et per locutionem carnis. Consequens a. e. etiam etiam ut nos qui illa voce uti sumus in tractatu de Trinitate ad explicandum quomodo Verbum procederet ut Filius, vero ut Spiritus sanctus. Et negando res: nam, ut supra dixi, sine locutio fiat per intellectum sine fiat per voluntatem, sicut in tenet fortiter ad collationem audenti h. quidem voluntatem sed notitiam rei cognita e. h. in terminis finali ex parte audentis cognitionem. bene ergo inferitur ex eo quod 2da persona Trinitatis procedit per locutionem, quod ex vi sua processionis debet accipere finaliter notitiam oborum, cum a. hac notitia h. sicut de alia ab ea quae e. in Patre, sequitur debere accipere ex vi processionis notitiam seu intellectivam pater nam.

2da obvia obicies jo: licet locutio ex d. parte termini ad quem procedit ad intellectum in audente, sed ex parte principij h. magis requirit intellectivam quam voluntariam, imo magis finaliter dicitur dicitur voluntatem. Et Filius vultus ex parte principij magis procedit per voluntatem quam per intellectum Patris. Consequens a. e. etiam etiam Theologos consueverunt docentes processionem Spiritus e. per intellectum, et processionem Spiritus e. per voluntatem.

Et hoc arguitur potestatem etiam etiam etiam, nam licet locutio Angelus est actus intellectus, sicut in praecedentibus actus voluntatis quo Angelus vellet habere. Nam actus intellectus qui est locutio, sicut etiam in nobis locutio vocalis requirit actum voluntatis quo velimus formare voces externas. ut ergo debent assignare differentiam inter locutionem dei ad intra, et locutionem angelicam vel hominis, quare locutio Dei h. in voluntate tanquam principij, et in locutio qua loquitur Angelus oratur a voluntate. discrimen a. apparet ex infinita affectione sicut dicitur in ratione carnis h. ut subit eius productio voluntati ut principij, illa e. voluntate subduantur voluntati dicitur a quodam quam productionem requiritur quomodo h. Deus libertatis dominum, cum ergo locutio ad intra sit deo rationalis e. h. h. et ponit subit voluntati divina tanquam applicante potestatem locutionem ad productionem verbum. nec obstat processionem Spiritus sancti e. etiam necessitate e. h. e. a voluntate, tanquam a principij, hoc, inquam, h. obstat quod praeterit spiritus

Verba sancti h' oritur a voluntate tanquam merum obit' volitum, sed
tanquam act' elicit' a voluntate, qua n'nt a mat' necessario Deum ita p'odit
necessario in p'prietate e'ndem amoris, p'oductio a. Verbi n' p'ot' e' actus elicit'
voluntatis sed p'ia locutio e' per frequens debet' p'cedere a voluntate, volun
per modum obit' voliti.

Quibus ad huc: ga locutio ex actus incl'it' ordinaoem qua loqueas
ordinat illud obit' ad e'ndentem, sed Pater atq' n' ordinat suam locutioem
ad hunc finem manifestandi suam mentem Filio, nullas e' ^{interrogatio} act' voluntatis.
tus Patris in generat' Filij & vel illa n' e' proprie locutio vel locutio n' p'cedit
talem ordinaoem sed e' merus act' elicitus. Q' distinguendo m'nt: n' p'cedat
per appetitum elicatum sed n' ordinat per ordinaoem intrinsecam illi p'roductioem
nisi quod ex se intrinsec' e' p'cedit. x tendit ad illam manifestat' mem.
nisi, nam locutio e' actio q' quon manifestatur audenti mens loquente
& ordinao obit' ad ipsum, totum a. hoc x h' p'ductio Verbi divini qua per suam
entitatem tendit ad manifestandam Filio mentem Patris e' ^{interrogatio} manifestat'
Filio hunc ordinem intrinsecum illi p'ductionis q' p'cedit ex sua e'nditate ten:
dit ad hunc finem, q' ergo locutio n'ra h' per ordinaoem liberam voluntatis, hoc h'
illa locutio altera atq' ullo intere'ntu voluntatis, per ordinaoem intrinsecam
ad illum finem. ad illum inquam finem n'ra proprie loquendo, ga in rigore,
illa representat e' manifestat' mentis p'cedens e' illi ordinaoem n' distinguatur ab
ipsa p'ductione Verbi, quare n' p'ot' habere se pro fine proprie loquendo, dicitur
h' habere se pro fine quatenus tota, ille p'ductio e' q' se ipsum, atq' ita dicitur
q' tota e' p' manifestat' mentis p'cedens e' ordinaoem illi ad ipsum, ga tota e'
q' p'ceptum q' n' h'nt n'ra voces nisi per actum voluntatis n'ra ordinentur
habitu ad talem finem.

Queres: cur nec locutio Angeli e' act' elicit' voluntatis, sic etiam
locutio alteri ad intra n' potuit e' act' elicitus voluntatis? Q' locutionem
Angeli n' aliter representare obit' quam manifestando se ipsam e' in se ipse tan
quam in medio cognito manifestare obit' dictum, nec aliter e' ad audi:
tionem quam volendo q' alter Angeli cognoscat tale obit'. utraq' a. hoc imper:
fectio debet alie a locutione Dei ad intra, qui debet maximis conuere nobilita
immediatam obit' dicti e' n' mediatam, sed n' n' p' p'ducere conditionem vo:
lendo ipsum illi, ga iam tunc aucto n' act' act' elicitus sed oriretur per modu
obit' voliti a voluntate loquentis.

Ex dictis inferitur responsio ad aliqua dubia. p'mum Scilicet locutio
Angeli ut in audente vel in loquente. Q' locutionem e' in loquente, audentem
vero in audente; locutio quippe e' volit' illa ordinar' obit' ad alteram, audente
vero e' res receptio ipsa qua' expositione p'ducitur in audente a volitione loquen:
tis, vel certe auctus factus est ipsa p'ceptio obit' dicti.

2do p' subitan' utram volitio illa qua unus Angeli loquitur
alteri

aliter debeat esse libera, an sufficeret si esset necessaria, vel saltem si non crederet
 ex plena deliberatione sed ex semiplena. *¶* Dubium in de sententia propositi,
 cum oēs requirant vel finaliter vel saltem antecedenter aliquam voluntatem
 ut angelus loquatur. videtur o. rationes esse pro utraque parte, nam dominum
 perfectum quod angelus habet suam suam actus internos videtur exigere quod sine eius
 libera voluntate non manifestetur alio. unde etiam videtur requiri plena libertas,
 nam sine illa non videtur volens dominus vel obligari in materia gratia. aliter
 vero huius illud natura sua secreta non videtur impedire quod aliquando per accidens ipse
 ea manifestet sine plena libertate, nam hocies ipse sua secreta loquuntur sine
 plena et aliquando sine illa promissa libertate. *¶* Quidem si angelus loquatur per
 signa aliqua sensibilia vel etiam spiritus sua non sunt actus vel intellectus vel voluntas
 tatis non videtur dubium quin ea signa semper manifestarent obitu etiam si absque
 libertate producerentur.

¶ Hoc dubium facile se expediet qui negaverit quod angelus habere actus
 aliquos absque plena deliberatione, prout Suarez ubi contra negat infra lib. 3 cap. 8 num. 3.
 videtur in eadem quaestione de hominibus quando in hac vita loquuntur mentaliter cum
 angelis de quibus utraque pars potest apparenter defini, e quibus in de hominibus dicitur
 dicit etiam de hoc de angelis in sententia eorum qui admittunt in illis aliquos actus
 voluntatis perfectos sine plena deliberatione.

Ultimo inferitur ex dictis quod sit actus ille imperii interni quo an-
 gely ubi mot loquatur vel imperat internus, et explicari solent per has voces. sic hoc
 nam iuxta supra dicta non est aliud quam receptus quos formamus de illis vocibus per
 quos receptus sicut per voces externas imperare volumus imperium voluntatis seu
 voluntatem quoniam in procedentem qua volumus nos loqui, et cognoscimus volun-
 tatem nostram de se quod fiat talis res, nam eam ipsum quod alio manifestamus per
 similes voces volumus etiam nobis manifestare. quando nobiscum loquimur quasi
 cum persona distincta, sicut multi etiam loquuntur subiectis suis per voces externas
 quibus tamen volunt manifestare sua interna, quasi ab ipsis se loquuntur, igno-
 rantur.

DISPUTATIO VI

De merito Angelorum.

Suppono 1° angelos ad meritum indignum gratia. *¶* apud Theologos cum S.
 Thoma in 4° sententia q. 62 art. 2. oio certum est et patet ex PP. merito quos adfert
 Suarez in 4° sententia lib. 3 cap. 1. et ex rade manifesta, nam beatitudo visionis de-
 um est in merito et meritis angelis quam habere per acquisitionem merito debet esse
 non angelis quam homo per aliquod meritum de illa in digna mercedem.

Suppono 2° angelos non fuisse creatos ab initio in statu beatitudinis
 futurae,